

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus I. Nativitas Domini Jesu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Elementum Musicae est unisonum. Musica est plurimum dissimilium in unum redactorum concordia. Rich. à S. Viſt. tr. Exposit. l. 1. c. 8.

Reſtat, ut arbitror, Muſicorum voluptas. Habes organum ex diverſis ſiſtulis Sanctorum Apoſtolorum, Doctoremque omnium Eccleſiarum, aptatum quibusdam accentibus, gravi,

acutò, & circumflexò: quos Muſicus ille Dei, Spiritus S. per verbum tangit, implet; & reſonat. S. Proſper de promiſſionibus &c.

Muſici, diaboli ſunt adulatores. Ugo Careniſ. in c. 9. Prov.

Muſicam Philomela debemus, ſi Democrito fides. Nieremberg. hiſt. nat. l. 1. c. 13.

N.

TITULUS I.

NATIVITAS D. JESU.

§. I.

Figurata, & prædicta.

S Ara uxor tua pariet tibi filium, vocabisque nomen ejus Isaac. Gen. 17. 19. Isaac riſus interpretatur, quò nomine rectè feminis Abraham, qui eſt Chriſtus, felix nativitas ſignificatur: qui univerſitati Sanctorum, quorum ex carne vera caro, & verus homo ipſe eſt, ſempiterni riſus, & interminabilis gaudii, cauſa eſt. Quod gaudium, vel quem riſum, omnium pulchrè unus illorum præguſtavit, clauſus adhuc in utero: exultavit in gaudio inſans &c. Luc. 1. 44. Rupertus l. 5. c. 35. in Gen.

Riſum fecit mihi Deus. Gen. 21. 6. Quis eſt autem ſpiritualis riſus, & gaudium Electorum? niſi iſ, de quo Angelus ait paſtoribus. Luc. 2. 10. evangelizo vobis gaudium magnum. Dion. in Matth. Carth. 1. 2.

Hec eſt Bethlehem. Gen. 35. 19. id eſt, domus panis, à fertilitate, quæ ibi fecit poſt famem; quæ acciderat tempore Elimelech, ut haberetur Ruth c. 1. 1. Sicut Rachel Benjamin, ita B. Virgo peperit Chriſtum in Bethlehem; quaſi ſuum Beoni, id eſt, virum dolorum. Ephrata Hebr. ſignificat fertile, fructiferum: eſt enim hic locus fertilis. Cornælius hic.

Oritur ſtella ex Jacob. Num. 24. 17. De Chriſti nativitate manifeſta, & vera, eſt prophetia: qui & ipſe ſtella clara eſt, & matutina. S. Rupertus hic.

O ſi quis mihi daret potum aquæ de ciſterna, quæ eſt in Bethlehem! 2. Reg. 23. 15. Sitiebat David non aquam de lacu, qui eſt in Bethlehem; ſed oriundum ex Virgine Chriſtum cu ſpiritu prævidebat, volebat ergo bibere, non aquam fluminis, ſed potum gratiæ ſpiritualis: hoc eſt, non aquarum ſitiebat elementum; ſed ſanguinem Chriſti. S. Ambroſ. lib. de Apologia David c. 7.

Nunquid volet rhinoceros ſervire tibi? aut morabitur ad præſepium tuum! Job. 39. 9. q. d. ferox animal rhinoceros: nunquid vires, & induſtria, ſunt tibi o Job, ut reti interceptas, & manſuetum deducas oneris bajulum in ſtabulum? ut eodem, quò aſinus, & bos, ſigmetur pabulò? imbecillæ ſunt tantæ victoriæ homini vires: ſoli Deo in præſepio recumbenti ſervatur rhinocerotis domitiu triumphus.

Non miror Imperatorum de hoſtibus reportatas victorias: ſtupro manſuefactas belluas, barbaras gentes, ſub jugo Chriſti cervicem ſubmittere. Arcones in ſt. 1. Diſc. 5.

Ecce audivimus eam in Ephrata, invenimus eam in campis ſylva. Pl. 131. 6. gratulatur David de inventa arca. Natum Jeſum in ſpelunca Bethlehemitica Vates inveniatur; & inventa arca Corporis Domini, exultat. Theodoretus: Ephrata illa, quæ nunc appellatur Bethlehem, nominabatur: ibi enim Chriſtus D. ortus eſt. Sed cur Bethlehem, & ſpecus nati Chriſti, campus Sylvæ vocatur? quia Sylva latibulum beſtiarum. S. Ambroſ. l. 2. de S. Spiritu c. 11. illa Sylva, ad quam Paulus lupus quidem raptor intravit; ſed paſtor exivit. Erasmus ergo feræ ſed, per Spiritum S. jam leonum lævicia, pardorum varietas aſtutia vulpium, luporum rapacitas, de noſtris exolevit affectibus. Magna igitur gratia, quæ celo terras mutavit; ut converſatio noſtra, ſicut Apoſtolus dixit, in coelis fit; qui antè, ſicut feræ errabamus in Sylvis. Arcones in ſt. 1. Diſc. 5.

Oritur ſol. Ecclæ. 1. 5. id eſt, Chriſtus de Virgine; & occidit in cruce; & ad locum ſuum, id eſt, celum empyrium, vel ad ſinum Patris revertitur in Aſcenſione. Hugo Card. hic. Oritur in Nativitate ad illuminandum; occidit in Paſſione ad redimendum: Occidit ſol in meridie, id eſt, in vehementi amore charitatis; ad locum ſuum vertitur in aſcenſione; ſeſtitur ad aquilonem in extremo examine. S. Bonaventura hic.

Indica mihi, quem diligit anima mea: ubi cubes in meridie? Cant. 1. 6. Per meridiem Chriſti accipe crucifixionem: in meridie, enim crucifixus eſt. Et Crux Chriſti Eccleſiæ, & Fidelibus, contra omnes perfectionum, & tribulationum, æſtus, certum, fidumque, præſtat umbraculum. Aurora ergo vitæ Chriſti fuit in Nativitate, dies in prædicatione, meridies in cruce, vespèra in ſepulchro. Ita Philo Carpath. in Cant. hic.

Septuaginta hebdomades abbreviate ſunt & ungetur ſanctus ſanctorum. Dan. 9. 24. Nativitas Chriſti poſt ſeptuaginta hebdomades annorum à tempore Danielis in Chriſto impleta eſt: quia ab illo tempore uſque ad regnum Herodis tot hebdomadæ tranſierunt.

Una

Una autem hebdomada continet septem annos; omnesque simul continent circa quadringentos annos. Dion. Carthuf. in Matth. 1.

In medio annorum notum facies &c. Habac. 31. Septuag. *in medio duorum animalium cognosceris.* Tu, qui olim te manifestabas inter duos seraphinos clamantes *Sanctus, Sanctus, Sanctus!* If. 6. 3. & qui representaris per arcam foederis, quae in medio erat duorum Cherubim splendentium velut aurum. 3. Reg. 8. 6. jaces in vili loco inter duo bruta. Hic cognoscitur tua immensa charitas, misericordia, sapientia, bonitas, & omnipotentia. Ibi agnitus à regibus, & pastoribus, de Ponte in Cant. 1. 6. Exh. 4. §. 2. Christus, inter bovem, & asinum, collocatus re ipsa clamat illud. Pf. 72. 23. *ut jumentum factus sum apud te.* ut tibi serviam per omnia, & totus, uti jumentum servit hero. Jumentum ergo designat summam Christi humilitatem, obedientiam, resignationem, labores, patientiam, ac tandem sacrificium, & mortem. Jer. 11. 19. *ego quasi agnus mansuetus;* ubi Vatablus, Pagninus, & alii: *ego autem sicut agnus, & bos.* Cornelius in Hab. 3.

Quid est, quòd Sancti Patriarchae in Chananaeorum terra sua corpora quiescere tantò desiderio concupiscunt? nisi quòd humanae salutis authorem illie noverant de suo semine nasciturum. Petrus Damiani f. de transl. corporis S. Hilarii.

§. II.

Nascentis Christi in nos amor.

Rogavit me enixè, ut iret in Bethlehem. 1. Reg. 20. 28. ait Jonathas de Davide: & ait: *dimitte me, v. 29. quoniam sacrificium solenne est in civitate; unus de fratribus meis accersivit me.* Quam solenne sacrificium offertur in praesepio! puer ille, frater noster, omne vocat. Tacitus dicit, quòd olim Joseph: *fratres meos quero.* Alvarez Gen. 37. Illustr. 30.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1. 1. Tunc quodammodo venientibus ad se osculum dedit quando Unicum suum in homine nasci voluit. S. Justus Orgelii, hic.

Sicut malus inter ligna Sylvarum &c. Cant. 2. 3. Quae laus, sponsum humili arbori comparare? cum de se, qui est Sapiencia aeterna dicat Eccl. 24. 17. *quasi cedrus exaltata sum.* Cur non his arboribus, sed parva malo, sponsum assimilavit? Fateor, ait S. Bernardus, parva laus, quoniam parvi laus. Non enim hoc loco praedicatur magnus Dominus, & laudabilis nimis; sed parvus Dominus, & amabilis nimis. Ergo non majestas attollitur hic; sed commendatur humilitas. Adde etiam; commendatur & charitas: nam sic DEUS dilexit nos, ut humilis, & parvulus, fieret propter nos. de Ponte. hic Exh. 24. §. 3. Erat teste Pieriòl. 54. malus hieroglyphicum amoris: eo quòd jucundus esset pomorum ejus gustatus, & aspectus. Amores natos esse di-

cebant sub malo; sub ea lustrare amantes; malis se petere, & donare. Unde paulò post sponsa subjungit v. 5. *stipate me malis, quia amore langueo.* Et ad finem Cantici 8. 5. sponsus ait: *sub arbore malo suscitavi te;* id est, cepi te amare. Comparat igitur illum malo: quia ex amore apparere voluit homo inter filios hominum; sicut malus inter ligna Sylvarum. Id. ib.

Cum videritis nubem orientem &c. Luc. 12. 54. Theophylactus intelligit de adventu Domini in carne. q. d. Christus ad Judaeos: oportebat vos veluti nubibus imbrem, & ab austro aëstum conjecistis; sic etiam tempus hujus mei adventus probare, & conjectare: quòd non venerim mittere pacem sed imbrem, & tribulationem. Nubes enim & ipse sum, & ab occidente humanae naturae venio, quae prius fuit humilis. Sed etiam veni ignem mittere, & aëstum facere. Austro enim sum, spiritus fervidus, & frigiditati aequilonis contrarius: quandoquidem in Bethlehem apparui, quae ad Austrum sita est. Itaille hic.

Jacet Deus in praesepio, quasi quidam adamas; trahens ad se per charitatem, jumenta, pastores, reges. S. Albertus M. l. 5. de Nativ.

O quanto labore, & quam ferventi amore, quaesivit animam amorem JESUS; Virginis uterum vix egressus est; & dilectam animam more infantium vocat: A! A! A! Anima mea! anima mea! anima mea! te quero; pro te inveniendà hanc peregrinationem assumo. S. Bernardinus l. 51. Art. 2.

§. III.

Christus nobis natus, omnibus utilis.

Ego flos campi, & lilium convallium. Cant. 2. 1. Hodie divinus Redemptor, flos campi: in domo sine januis, nascitur: ut ad eum omnibus pateat aditus. Diez, Nativitas Dom.

Parvulus natus est nobis. If. 9. 6. *Nobis,* inquam, non tibi. Utamur nostro in nostram utilitatem; de Salvatore salutem operemur. S. Beraardus hom. 3. Sup. Mis. Verè tu misericors puer natus es nobis, non tibi: lucra nostra, non augmenta tua, nascens de nobis quaesisti; Guarricus Abb. l. 3. de Nativ. D. Prorsus admirabile commercium! ut sumens carnem, largiaris deitatem! ut sumens carnem, charitate, non cupiditate, contractum; indulgentiae quidem tuae gloriosum; sed indigentiae meae omnino lucrosus. Verè tu misericors puer natus es nobis, non tibi. Idem ib.

Parvulus natus est nobis, & filius datus est nobis. If. 9. 6. Cum dicitur *filius,* non dicitur natus, sed *datus;* ut detur discrimen inter hunc filium, & alios: alii filii nascuntur parentibus. Sic nato Seth dixit Eva: *posuit mihi Deus semen aliud pro Abel!* Gen. 4. 25. Sic Abraham de Sara dicit Deus: *ex illa dabo tibi filium.* Gen. 17. 16.

Uxor

Uxor Elisabeth pariet tibi filium. Luc. 1. 13. At Jesus veniens in Mundum non tantum dicitur natus, sed datus omnibus in salutem. Hinc Luc. 1. 31. *concipies & paries filium*: non dicit sibi. Hinc mater natum non tenet in sinu, sed *reclinavit eum in praesepe*; tanquam hominibus eum tradens. Sylveira additamentum in Joan. 1. q. 8.

Pariet filium. Matth. 1. 23. Theophylactus: non dixit, pariet tibi; sed simpliciter *pariet*: non enim peperit illi, sed toti orbi: neque illi soli gratia facta est; sed in omnes effusa est.

Ille parvulus, ille infantulus fuit, ut tu vir possis esse perfectus: ille involutus in pannis; ut tu laqueis absolutus sis: ille in praesepebus ut tu in altariis: ille in eo diversorio non habebat; ut tu plures haberes in caelestibus mansiones. Meum ergo paupertas illius patrimonium est: & infirmitas Domini mea est virtus. Maluit sibi egere; ut omnibus abundaret. Meos vagientis infantiae ablunt stetus; mea lacrymae illae delicta laverunt. Plus igitur Domine Jesu injuriis tuis debeo, quod redemptus sum; quam operibus, quod creatus sum. Non prodesset nasci, nisi redimi profuisset. S. Ambros. in Luc. 2.

Torus mihi datus, & totus in meos usus est. S. Bernardus f. 3. in Circumcis. D.

Nascitur Christus non sibi, sed nobis. Nascitur autem Filius Dei in homine; ut vel ita Conditorem suum intueri cuperet Mundus. S. Gaudentius tr. 9. fen. 2. de lectione Evangelii.

§. IV.

Christus parvulus est, noli timere.

Vocem tuam audivi in paradiso, & timui. Gen. 3. 10. Sed dum Angelus pastoribus dixit Luc. 2. 10. *nolite timere*; timore omni deposito confidenter dicunt: *transseamus usque Bethlem.* v. 15. Neque magi eum accedere timerunt. Ubi Adam peccavit, Verbum necdum naturam nostram assumpserat: sed cum homo natus; terrorem deposuit. S. Bernardus f. 1. de Nat. D. noli fugere, noli timere: non venit cum armis; non puniendum, sed salvandum requirit. Et ne forte dicas etiam nunc: *vocem tuam audivi & abscondi me.* Gen. 3. 10. ecce infans est, & sine voce: nam vagientis vox magis miseranda est, quam timenda. de Castillo Illat. 58.

Intrate in conspectu eius in exultatione. Pf. 99. 2. Quis exultans ante terrorem Majestatis supremæ? Archangeli tremunt, pavent Angeli, Potestates metuunt, in faciem cæli prostrant Seniores: elementa fugiunt, solvuntur saxa, montes desuunt, terra tremis: & homo terræ quam intrepidus intrabit? Unde est? quod Propheta hoc nos debere facere sic præsumit? unde est? ex eo, quod sequitur: *sitote, quoniam Dominus ipse est Deus.* v. 3. Quia Dominus ille Deus est, qui fuit in carne nostra pusillus. Hinc est, quod ille Dominus Deus est, qui fuit in cunabulis nostris capax, dulcis in gremio, mitis in habitu, in nostro contubernio blandus. S. Chrysol. f. 6.

Mare vidit, & fugit; Jordanis conversus est retrorsum. Joan. 3. 16. Pf. 113. 3. *Fu-*
Polyanth. Sacr. Tom. II.

git mare, & Jordanis: quia divinam præsentiam formidant. Non sic Jordanis, cum Christus inter ejus undas tingeretur. Matth. 3. 13. & ambularet super mare. Matth. 14. 26. S. Cyrill. Jerof. Catech. 12. venit Christus ut baptizaretur, & baptisma sanctificaret; venit, ut miracula operaretur ambulans super aquas maris: quoniam, ante carnis assumptionem, *mare vidit illum, & fugit, Jordanis conversus est retrorsum.* Assumpsit corpus Dominus, ut mare videns sustineret, & Jordanis sine timore illum susceperet. de Castillo ib.

Invenietis infantem pannis involutum, & positum in praesepe. Luc. 2. 12. Olim homines quatuor ob causas de Deo conquerebantur. 1. quod eam, quam vellent, facilitate Deum invenire non possent. Pf. 41. 4. *suervunt mihi lacryma-ubi est Deus tuus?* 2. quod manus habeat graves. Job 13. 21. *manum tuam longè fac à me.* 3. Severè eum, & asperè, loqui. Ex. 20. 19. *non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* 4. quod sedeat in throno tantæ majestatis, ut alloqui eum non auderent. Il. 6. 1. *vidi Dominum sedentem super solium excelsum, & elevatum &c.* Nunc igitur nuntius Dei dicit: *invenietis infantem &c.* q. d. nulla jam est querelæ causa. Querebamini, quod inveniri non possit; nunc *invenietis.* Querebamini ejus verba esse aspera; nunc *invenietis infantem*, qui est æterni Patris Verbum; & lacrymis, & vagitu, suaviter, & amanter, loquitur. Querebamini, quod manus habeat graves; nunc *invenietis infantem pannis involutum*; nunc vincas habet manus. Querebamini, in sublimi throno sedere; nunc *invenietis positum in praesepe*; non Seraphinis, sed animalibus, cinctum. Diez. conc. 3. in Nat. D.

Noli fugere, noli timere; non venit cum armis. Non puniendum, sed salvandum requirit. Parvulus factus est, tenera membra Virgo mater pannis alligat; & adhuc timore trepidas? S. Bernardus f. 1. in Nat. D.

Parvulus natus est nobis, mitis, & humilis. Ad parvulum accedere quis formidat? parvulorum mores omnes agnoscitis; unâ lacrymulâ placatus offensus; injuriam non recordatur. Accedite ergo ad eum peccatores, nunc dum parvulus est; dum generis, & majestatis, videtur oblitus. Accedite, nolite timere; irasci nescit, ferire non novit. S. Thom. Vill. f. de S. Steph.

Nascitur parvulus, ut non formides potentiam; nascitur nobis parvulus, ut non formides justitiam. Deum habemus parvulum; ut eum cupere possimus. S. Bonavent. f. 13. in Nat. D.

Deus in summa paupertate, & nuditate, natus; ut inde se accessu facilem prædicaret. Quidquid magnum excelsum, Verbum in Mundo nascens in primis deposuit; ne majestate deterreret homines; sed vilitate, & facilitate caperet, & alliceret: non in tonitruis, non in nube, non in igne, neque in tubæ sono; sicut olim Judæis apparuit. Theodotus or. de Chr. Nat. propterea non venit cum imperiali fastigio;

zio; nec obsequium deduxit Angelorum; non movit Archangelorum exercitus; sed venit omnium Dominus in forma servi, paupertate circumamictus; ut venationem non effugaret. Baezal. 2. c. 2. §. 2.

§. V.

*Nativitas Christi plena gratis,
solatis, benignitate.*

Invenit super puerum &c. 4. Reg. 4. 34. Quid ostendebat in baculo, qui suscitare non potuit; nisi legis offensionem? Et in Elizeo significabat Christi nativitatem; qui se habuit minorare, assumens quod non erat; non amittens, quod erat: & suscitaret mortuum, id est, genus humanum, quod acceperat sententiam primi hominis: *morte morteris*. S. Chrysol. in Pl. 22.

Voca nomen ejus, Accelera spolia detrahere: festina praedari. Isa. 8. 3. Quid est illud, quod scribitur humano stylo, ut puer natus velociter spolia detrahat, & cito praedetur? hoc est, ne ultra patiat regnare diabolus; nec mittat angelos, nec Prophetas; sed ad salvandas creaturas suas ipse descendat. S. Hieron. l. 3. hic.

Consolamini, Consolamini, populo meus, dicit Deus vester. II. 40. 1. dicit hoc Emmanuel vobiscum Deus. Clamat hoc stabulum, clamat praesepe, clamant lacrymae, clamant panni. S. Bernardus f. 7. de Nat. D.

Ubi est, qui natus est, Judaeorum? Matth. 2. 2. Quam certa, atque securâ, interrogatio! Jam Romani legem dederant, ut sub periculo mortis nemo alium regem vocaret, sine eorum consensu. Fuit quoque praecipuum, & Magis non ignotum; quod, qui, rege vivente, alium regem pronuntiat, aut adorat, puniunt in sanguine. Quomodo ergo Magi audent, vivente, & regnante, Herode, in ejus praesentia, sine Romanorum consensu, regem alium profiteri? Procul dubio istam eis audaciam puer natus influxit: nondum viderant Christum; & jam parati erant mori pro Christo. Dion. Carthuf. hic.

Et veniens habitavit in civitate, quae vocatur Nazareth. Matth. 2. 23. S. Bernardus de Pass. D. c. 43. Nazareth florem interpretatur. Quid enim jucundius flore? Multi autem, imò omnes, id est, omnium virtutum flores, in nostro Nazareth sunt; quarum delectabili odore totum Mundum traxit post se Apud Sylveira, hic.

Peperit filium suum primogenitum. Luc. 2. 7. Nota: Christum D. mediâ nocte fuisse natum; quando homines rerum omnium, & sui etiam, obliti, in utramque, sine curâ, aurem dormiunt. Unde Cant. 5. 2. *ego dormio, & cor meum vigilat.* Cor meum, id est, sponsus meus, amor meus: qui cor meum est, en ipse vigilat. Stella hic.

Humanitas, & benignitas Apparuit &c. Tit. 3. 4. Ubi Dei innotescit Humanitas, jam

benignitas latere non potest. S. Bernardus f. in Epiph. D.

Quanto minorem se fecit in Humanitate, tanto majorem se exhibuit in bonitate: & quanto pro me vilior, tanto mihi charior est. Id. ib.

Consilium antiquum prodiit palam, nec jam secretum est; sed innotuit publicè in conspectu Gentium revelata Christi benignitas. S. Cyprianus de Nat. D.

Hodierni mysterii Sacramentum, virtutum stabilitas, ruina vitiorum. S. Greg. Naz. hom. 4. in Nat. D.

Immolata pro nostra redemptione caro Christi, totius Trinitatis latitia est. S. Eligius hom. 8.

Deus in terra agit, & quis in caelum non evadat? Deus ex Virgine natus in medium prodiit, & quis hodie divinus non efficitur? S. Sophronius or. in Nat. D.

Hodie fratres charissimi, Christus natus est nos renati. S. Greg. Naz. hom. 1. in Nat. D.

Jesus Christus Filius Dei nascitur Bethlehem Juda. Tanta est gratia sermonis hujus, & continuo incipiat minus sapere, si vel unum jota mutavero. S. Bernardus f. 1. in Vigil. Nat. D.

Positus in praesepe, spiritualium cibus effectus est jumentorum. S. Bernardus hom. D. infra octav. Epiph.

Quanto pro me egit viliora, tanto bonitatis suae dedit indicia majora. Ipse parvulus lectulus; ipse pullus est indutus. Gilbertus f. 2. in Cant.

Exhibet se nobis puerum in remissione peccatorum. Si offendisti puerum; cito, & modico, & pomò, vel ovo, ei reconciliaris: sic & poenitens Christo. S. Bonavent. l. 1. in Epiph. Dom.

Et haec gratia nobis hodie apparuit, dum celavit Deus potentiam in infirmitate, sapientiam in infantia, justitiam in pietate, & circumcissionis satisfactione. Tanquam impulerit Deus silentium eis, & dederit audientiam totam misericordiae. Joan. Gerson f. de Circumcis.

Gratias tibi, Pater misericordiarum, & DEUS totius consolationis; quia caelasti sapientiam in infantuli aetate, ne accuset; justitiam in Humanitate, ne condemnet; potentiam in infirmitate, ne saeviat, & cruciet: quibus superatis datur triumphus gratiae, datur & misericordiae; ut dominetur, & superexaltet judicium. Id. f. in Pur. B. V.

B. Virgo ipsa nocte Nativitatis revelavit S. Brigittae, ut ipsa refert f. 6. revel. c. 88. dicens: cum nasceretur ex me, indicibili exultatione, & mirabili festinatione, clauso meo utero virginali, prodibat.

§. VI.

*Priori affinis: in fines nobis utiles
Christus natus.*

Exiit edictum à Cesare Augusto, ut describeretur universus orbis. Luc. 2. 1. Quid est, quòd nascituro Domino Mundus describitur? nisi hoc; quod apertè monstratur: quòd ille apparebat in carne, qui Electos suos describeret in aeternitate. S. Greg. hom. 8. in Evang. Jesus Christus rex nobilis, rex magnus, homo cœlestis, homo novus; idcirco natus, idcirco Rex datus est: ut Provinciales suos in libro vitæ conferberet; ut civium suorum nomina in Curia cœlesti notificaret. S. Rupertus 1. in Evangelia c. 4. Voluit Dominus tempore descriptionis nasci, ad inveniendum; quòd appariturus erat in carne, qui suos adscriberet in aeternitate. Hugo Card. hic.

Ita Deus, ut piissimus, & misericordissimus, præ desiderio, vel amore, hominis; non solum sua, verum etiam & se ipsum, impendit; ut hominem recuperaret non tam sibi, quam homini ipsi. Ut homines ex Deo nascerentur, primò ex ipso natus est Deus. S. August. Man. c. 26.

Filius Dei factus est filius hominis, ut filios hominum faceret filios Dei. S. August. f. 1. de S. Steph.

Deus homo factus est, ut homo Deus fieret: & ut servus in dominum verteretur, formam servi Dominus accepit. S. August. de divers. f. 52. in Nat. D.

Ut panem Angelorum manducaret homo, Dominus Angelorum factus est homo. Id. f. 53. ib.

Deus natus est ex homine, ut ex Deo homines nascerentur. B. Fulgentius 1. de Incarnat. & gratia Christi.

Cum Filius sempiterni esset Dei, etiam filius David esse dignatus est: modò ut te filium faceret Dei. Servum patrem habere dignatus est; ut tibi servo Patrem faceret Deum. Natus est secundum carnem; ut tu nascerere spiritu: natus est ex muliere, ut tu desineres filius esse mulieris. S. Chrysol. hom. 2. in Matth. cap. 1.

Magnificetur & à nobis parvulis magnus Dominus; quos ut faceret magnos, factus est parvulus. S. Bernardus hom. 3. Sup. Miss.

Qui per ætatum incrementa dignatus est crescere, valet etiam nos de minimis ad majora provehere; & teneram nostri sensus infantiam perfectionis suæ gratiâ roborare: qui nimirum idcirco parvus in nostris fieri dignatus est, ut nos in suis magnos efficeret. Idcirco nostram infirmitatem pertulit, ut nos suæ virtutis plenitudine solidaret. Ut nos erigeret, se misericordialiter inclinavit. B. Petr. Damiani f. in Nat. D.

§. VII.

Nascentis Christi gloria, splendor.

Principes cessabant loqui, & digitum superponabant ori suo. Job. 29. 9. *Cum quietum silentium continent omnia* Ec. Sap. Polyanth. Sacr. Tom. II.

18. 14. Venit sermo in silentio, venit sermo ad silentes. Urbana inter homines, & curiales, consuetudo est; ut, cum honorator, & præpotens persona loqui voluerit, tenent, qui circumstant, silentium. Quando igitur Deus deorum locutus est, silent Prophetæ, & conticescunt. Petr. Blesens. f. 6. de Nat. D.

Herodes rex turbatus est. Matth. 2. 3. Nascente Domino conturbatur Herodes, & *omnis Jerosolyma cum illo.* Ecce jacentem in præsepio pertimelcit armatus, contremiscit humilem rex superbus, obvolutum pannis meruit purpuratus. S. August. f. 2. de SS. Innocentibus. Terret homines illa pueritia in cunabulis vagiens, & in voluta in fasciis, & in præsepio reclinata: ut jam ex ipso exordio sciant; quantà sit potestate donandus, quantò sublimandus imperiò, quantò terrore pressurus impios, quantò munere remuneraturus pios. Simon Cass. l. 1. c. 12.

Puer corpore parvus, Mundi rector, & Dominus: & genitricis gremio continetur, qui nullò sine clauditur. S. Leo. f. 7. in solennit. Epiph.

§. VIII.

Virtutes, quas Christus in Nativitate exercuit.

Num. I.

Humilitas.

In civitatem David, que vocatur Bethleem. Luc. 2. 4. S. Leo. f. 1. de Epiph. Bethleem prælegit nativitati, Jerosolymam passioni. Locus angustus deputatur nativitati, ubi gloria erat decantanda: Jerosalem civitas magna passioni conferatur; ubi ignominie manifestantur. Sylveira hic.

Invenietis infantem pannis involutum. Luc. 2. 12. Multa posset Angelus dare signa, quibus puerum recens natum agnoscerent, & latentem divinitatem adorarent. S. Bernardus f. 4. in Nat. D. aut certe cœlitus annuntiatur humilitas; quia hæc quasi propria virtutis divine exhibenda sit majestati. Pinna. Ethol. 257. Vide Humilitas Christi.

Num. 2.

Paupertas.

Passer in venit sibi domum, & turtur nidum sibi, ubi ponat pullos. Ps. 83. 4. At passer Joseph vir cœlestis; & turtur Maria Virgo castissima, non invenerunt domum, ubi ponerent hunc pullum pretiosissimum. de Ponte in Cant. 1. Ex. 4. §. 4.

Pannis eum involvit. Luc. 2. 7. Vilitate pannorum tecta est illa superba nobilitas, quam ex suggestione Sathanica deseruit Adam. Initiavit caput Ecclesiæ Christus viam novam in his bonis, quæ Mundus abhorret, & dilexit, quæ Mundus odio habuit. Cœpit ab ea hora, quò Mundo apparere voluit, prius facere, quam docere, altissimam paupertatem, rerum omnium abdicationem; ut ei non essent panni, nisi viles; non sua, sed aliena ades; non conducti stabuli determinati hospitis, sed loci

vagi, acque communis; ut non crederetur natus alicui prius; sed communis omnibus factus; & totum diceretur divinum, ubi nihil apparebat humanum. Sim. Cass. l. 1. cap. 4.

Invenietis infantem. Luc. 2. 12. Quae est ista Evangelizatio Angelica? ut ad signandum Jesum Christum Dominum, in vultum pannis, reclinatum in praesepio clamer? sunt ne ista tria, infantia, pannorum involutio, situatio in praesepio; perfecte signantia Salvatorem? Ad ea signa se contulit ostendenda, quae ostenderent Deum ab humanis rebus liberum exillem. Et ingressum, & egressum a Mundo, voce concordare; ut in paupertate natus, in illa etiam moreretur. Sicut natus involutus est pannis, sic mortuus sindone involutus est. Et sicut reclinatus est, & positus in alieno praesepio; sic positus est in alieno sepulchro. Id. l. 1. c. 4.

Abfconde Maria novi solis fulgorem, pone in praesepio, involve pannis infantem: nam & ipsi panni divitiae nostrae sunt; Preciosiores siquidem panni Salvatoris omni purpura; & gloriosius hoc praesepe auratis regum solis: ditior denique Christi paupertas cunctis opibus, cunctisque thesauris Saeculi. Quid enim humilitate ditius? &c. S. Bernardus invigil. Nat. D.

Onovitas summa! & paupertas stupenda! nam regnat in coelo, qui jacet in foeno; qui fecit omnia, locum habere non potest in diversorio; sed locatus est in praesepio. Qui continet omnia, brevi involvitur panno: qui pascit volatilia, lacte pascitur modico. S. Bonavent. l. 13 in Nat. D.

Pauper mater, pauper filius, inops hospitium, his, qui in Ecclesia in forma hujus scholae militant, praebent efficax documentum. S. Cyprian. de Nat. D.

Num. 3.

Aliae virtutes.

Tempus pacis elegit Dominus, in suam Nativitatem: quia pacem diligit. Haymo hom. in nocte Nat. D.

Jam clamat exemplò, quod postmodum docturus est verbò: *discite a me, quia mitis sum, & humilis corde.* S. Bernardus l. 1. in Nat. D.

§. IX.

Bethleem, & Antrum.

Invenisti eum Dominus desoris. Gen. 7. 16.

Ego supra omnia virtutem justi admiror, Domini que bonitatem, & ineffabilem misericordiam; quando considero, quomodo potuerit versari in medio bestiarum. Mirare magis puerum Jesum in stabulo Bethleem. Arcones in Is. 1. Disc. 5. Pro unaquaque rerum nostrarum unaquaque res ejus, qui nobis sublimior, est repensã. Christus propter Adamum: idcirco

generatio, & virgo; praesepio, & Bethleem, Generatio propter effusionem; Virgo propter mulierem, Bethleem propter Eden, praesepio propter paradisum. S. Greg. Naz. or. 1. Apolog.

Percussit cor suum David. 1. Reg. 24. 6. eò quòd abscidisset oram chlamydis Sauli. Cur cor percussit? credo, quia in spelunca hoc factum: in spelunca viderat Christum plorantem nasciturum. Efcobar t. 3. Colloq. Chr. l. 4. f. 2. obf. 4.

Et tu Bethleem Ephrata. Michæ 5. 2.

Nota: Bethleem hic nuncupatur à fertilitate loci; nam Hebr. idem est, quod *domus panis*; id est, locus ferax frumenti, & vini. Nam, ut scribit Adrichomius in descriptione terrae sanctae: Bethleem sita est in monte mediocriter alto; terra subiecta rerum omnium copiã multum praestat, vini potissimum; ut comparandum non sit, quod ex aliis Palaestinae locis asfertur. Iter verò, quòd Jerosolymã euntibus Bethleem est, usque adeò sui amœnitate, arboribus, hortis, odoratis herbis, transeuntes oblectat; ut si ad tam praeclearam naturã faciem coelestis aliqua, & digna Christianò, meditatio accedat; non jam in terris sibi esse videatur, sed in paradiso Christi nativitatem, & in cunabula, praesentibus oculis contueri. Cornelius hic. Bethleem distabat à Jerusalem sex milliaribus: à Nazareth verò, ex qua B. Virgo venit in Bethleem, distabat itinere tridui. Scribit B. Beda lib. de loc. Sanctis c. 8. Borchardus, Adrichomius, & alii: in Orientali angulo Bethleem esse rupem ipsi muro adjacentem; ab hominum turba, & oculo, semotam; in quo quoddam quasi naturale semiantrum est; quò quasi stabulo pro pecoribus utebantur; cujus exterior pars Nativitatis Christi fuisse dicitur locus. Ex hac rupe miraculosè scaturivisse fontem aquarum eã ipsa nocte, qua natus est Christus, eumque ad sua tempora durasse, scribit Beda loco citatò, & ex eo Baronius. Ex Bethleem pro dierum plures principes, & illustres viri. Primus fuit Abesan Judex, id est, princeps Israelis, qui habuit triginta filios, & totidem filias. Judic. 12. 8. Secundus Elimelech maritus Noemi. Ruth. 1. 2. cujus filio nupsit Ruth, & eò mortuò nupsit Booz; ex quo genuit Obed patrem Jesse, ex quo natus est David. Tertius David rex; à quo tota familia regum Israel, & Juda, descendit, usque ad ultimum regem Seditam. Cornel. ib.

Scribit S. Hieronymus ad Paulinum ep. 13. Adrianum Imp. Bethleem profanasse, erecto ibidem Adonidis simulachro; ut in specu, ubi quondam Christus parvulus vagiit, veneris amarius plangeretur. Stetit ibi Adonis percen-

centum octuaginta annos, usque ad Constantinum Imp. quando S. Helena ejus mater, everso Adonide, magnificam Ecclesiam supra ipsam specum extruxit; & super ipsum praepe, in quo Agnus Dei reclinatus est, erexit altare; in quo idem jugiter Deo offerretur, qui ibi primò pro salute hominum illuxerat. Sed & Constantinus eandem specum regalibus ornamentis ex auro, argento, variis aulæis, exornavit: ita ut hæc Basilica meritò esset miraculum; nec in orbe quidquam esset ei simile: nam excelsa est admodum: & amplissima. Quilibet ordo habebat quinquaginta columnas, singulari artificio, pretio, & sumptu. Parietes tabulis ex alabastro pretiosissimis sunt incrustati. Quocirca ipsi etiam Turcæ, & Saraceni, reverenter hoc templum frequentant. Cæterum lapidis illa pars, in qua Christus dicitur natus; & praepeis pars, in quam fuit reclinatus; nudè patent, ad peregrinorum venerationem, & osculum. Lapis, in quem reclinavit Maria, & cui illexis genibus insedit, similitudinem habet sella. Itæ Burchardus, Adrichomius &c.

Bethlehem ex Hebræo in Latinum *domus panis* interpretatur: quia hic Filium Dei nasci oportebat, qui Panis est vitæ. S. Chrysol. hom. 1. in Matth.

O Bethlehem parva; sed jam magnificata à Domino: magnificavit te, qui factus est in te parvus, & magnus. S. Bernardus l. 1. in Vigil. Nat. D.

§. X.

Præpe.

Non est factum tale opus in universis terris. 3. Reg. 10. 20. *Ecce plusquam Salomon hic.* Matth. 12. 42. qui è suo isthoc folio docet veram sapientiam; paupertatis, & humilitatis, amorem. Doultreman de amo. rel. 2. c. 1.

Lectulus noster floridus. Cant. 1. 16. Septuag. *lectulus noster umbrosus.* Lectulus floridus præpe; floridus ob Jesum Nazarenum. de Ponte hic.

En lectulum Salomonis. Cant. 3. 7. Præsepium lectulum Salomonis: circa quem pax annuntiatur hominibus bonæ voluntatis. Id. hic.

Vidi Dominum sedentem super solium excelsum &c. Is. 6. 1. Vidit quondam Isaias gloriam Christi sedentis in templo super solium excelsum, & duos Seraphinos stantes juxta illud, clamantes ad invicem *Sanctus &c.* Sed nunc ecce templum stabulum; præpe thronus. Adstant duo Seraphim Maria, & Joseph.

clamantes Sanctus &c. Id. in Cant. 1. 2. Exh. 25.

Magna cathedra præsepium illud; in quo residet divina sapientia, Magister orbis. Totum ibi legitur Evangelium: quidquid enim, ô bone Jesu! postea verbò docuisti, hic statim ortus opere demonstrasti. S. Thom. Vill. l. 2. in Nat. D.

§. XI.

Nativitatem Christi cole, ama, imitare, non offende.

Arca Dei, & Israel, habitant in pappilionibus, & ego ingrediar domum meam, ut comedam, & bibam? 2. Reg. 11. 11. Utinam hoc Christiani dicerent Dei Filius incarnatus, & sanctissima ejus Virgo Mater, in stabulo habitant; ego verò deliciis vacabo? nullo modò hoc faciam. Diez. conc. 2. in Nat. D.

Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli &c. Matth. 18. 3. Ad parvuli formam se componere debet, quisquis celestia regna cupit hereditare. Sed ad cujus parvuli formam gravior erit conversio? pueruli Jesu formam subeat regni candidatus. S. Leo f. de Nat. D. amat Christus infantiam, quæ majorum dirigit mores; ad quam senum reducit aetates; & ad eos suum inclinat exemplum, quos ad regnum sublimat æternum. Baeza l. 1. c. 3. §. 4.

Quid in thesauro Dominicæ largitatis, ad honorem præsentis festi, tam congruum possumus invenire, quàm pacem; quæ in Nativitate Domini prima est Angelicò prædicata concentu? Ipsa enim est, quæ parit filios Dei, nutrit dilectionis, & genitrix unitatis; requies beatorum, & æternitatis habitaculum. S. Leo f. 6. in Nat. D.

Fratres, & vos invenietis hodie infantem pannis involutum, & positum in præsepio altaris. Sicut enim Mater Maria quibusdam asfumentis pannorum involvit infantem: sic mater gratia dispensatoris speciebus rerum ejusdem sacri Corporis nobis obtegit veritatem. Guerricus Abb. l. 5. de Nat. D.

B. Margaritæ de Cortona dixit Jesus in Nativitate: filia, pete à me modò quidquid vis. Et illa: Domine Jesu! concede mihi, ut nunquam te offendam. Boll. 22. Febr.

Post mortem B. Margaritæ V. tertii Ord. S. Domini memores Fratres, saepe ab ea dictum in vivis, pretiosum thesaurum se in corde sue gestare; illud rimantur, & tres lapides vident mosipilorum magnitudine: in primo imago B. Virginis coronatæ, secundus puellum in præ-

sepi medium duobus animalibus, tertius S. Josephum, referebat. Boll. 13. Apr.

Alphonfus Rex Hisp. ipsò nati Servatoris die monitus à suis Ducibus; facillè nunc, & opportunè, hostes opprimi posse; respondit: plures ego hunc unum diem facio, quàm omnes victorias. Postea nihilominus felicissimà potitus est victoriâ. Drexelius Delic. gent. hum. in appendic. de Nasc. Jesu §. 16.

§. XII.

Apparitiones Jesuli, beneficia.

PUERO, cùm expectaret in templo Matutinum nocte Nativitatis, apparuit Jesulus infans specie pulcherrimâ se cordi ejus dulcissimè communicans. Ex Vita S. Bernardi. l. 1. c. 2.

B. Bonifacius Ep. Lausanensis, cùm nocte Nativitatis ob morbum celebrare non posset; decumbens valde contristatus, eâque de re conquestus B. Virgini. Cui statim apparens Filiolum suum panniculis involutum posuit super lectum ejus: infans verò extraxit manum de panniculis, & levavit pannum de facie sua ostendens ei pulchritudinem faciei suæ. Tunc Episcopus mirè exhilaratus dixit: si nihil aliud esset in paradiso, nisi illa facies benedicta, dignum esset pati omne, quòd triste est; ut videri posset facies illa gloriosa. Boll. 19. Febr.

§. XIII.

Festum seu Natalis Domini.

IN lectulo meo per noctes quaesivi &c. Cant. 3. 1. Qui per noctes querit, non videtur mihi tam aspectus, quàm amplexus, festari: tenere magis optat, quàm intueri. Amplexus quare Dilecti. ignorantia tua nox; imò noctes ignorantiarum tuarum, serenam tibi admittit visionem secretorum cœlestium. Nox non præscribit deliciis; nam & ipsis aliquotiens illustratur. Nox, inquit, *illuminatio mea in deliciis meis.* Et in hac nocte potest Jesus meus magis dulci quòdam affectu suaviter sentiari, quàm sciri ad puerum. Gilbertus l. 1. hic.

Adest Christi multùm desiderata, & diu expectata, Nativitas. Gaudia nobis cœlitus nuntiantur, lætitia imperatur. S. Cyprianus de Nat. D.

Salvator noster dilectissimi hodie natus est. Gaudeamus: neque enim fas est locum esse tristitia; ubi natalis est vitæ. S. Leo l. 1. in Nat. D.

Mox ab omnibus voluit agnosci, qui dignatus est omnibus nasci. S. Leo l. 1. in Epiph. D.

Bene sanctam hanc diem Natalis Domini solem novum vulgus appellat: si enim obscuratur sol, cùm Christus patitur; necesse est, illum splendidius solito lucere, cùm nascitur. S. Ambros. l. 16. de Nat. D.

Dulcis dies, verè dulcis dies, & cunctis pœnitentibus veniam portans. Promitto vobis filioli, & certus sum: quia in hac die si quis ex corde pœnituerit, & ad vomitum peccati reversus non fuerit, quodcunque petierit, dabitur ei; tantùm in fide non dubitet. Hodie totius Mundi peccata tollitur, & peccator desperet? S. August. l. 3. in Nat. D.

S. Chrysof. or. de B. Philogonio festum Nativitatis Christi vocat omnium festorum metropolim.

Jure, meritòque, lucem hanc dierum dominam appellaveris. S. Sophronius or. in Nat. D.

Noctè Dominicâ natus est Christus, consonante mirabilium suorum ordine: ut, quò die dixit *fiat lux*: ejusdem diei nocte oriretur in tenebris tamen rectis corde. Rupertus l. 3. de div. offi. c. 16.

Dies misericordiæ, est dies natalis Domini in quo nobis ortus est sol justitiæ. S. Thom. Aqu. D. 1. adv.

Nulla est creatura, in qua non fuerunt monstrata, & offensa, miracula in Nativitate Christi. Eâ noctè, quâ Virgo peperit, funditus corruit templum patris. Per totum Mundum (idem sentit Hieron.) universa idola corruerunt, Fons Romæ pro aqua oleum emanavit. Aer ipsâ nocte tantâ claritate refulsit, quòd noctem in lucem diei converterit. In cœlo tres soles visi sunt in Oriente, qui divisi inceserunt, in ipsa noctis hora in unum solem conversi sunt. Hac die Magis orantibus stella mirâ claritate apparuit, quæ eos in multam admirationem converterit: nam formam pulcherrimi pueri habebat, in cujus capite crux fulgebat, dixitque eis: in Judæam ite, Regem natum querite. S. Mater cùm puerum parturisset, & eum in præsepio collocasset; mox bos & asinus; genu flexerunt, & eum adoraverunt. S. Bonavent. l. 13. in Nat. D.

Tunc illuxit nobis dies redemptionis novæ, reparationis antiquæ, felicitatis æternæ; tunc per totum Mundum mellisui facti sunt cœli. Id. de ligno vitæ.

Magna

Magna cathedra præsepium illud, ex quo cunctis mortalibus Dei loquitur sapientia, ecclesitis in stabulo Magister legit. S. Thom. Vill. l. 1. in. Nat. D.

§. XIV.

Christus nascitur in nobis spiritualiter.

Cum natus esset Jesus in Bethleem Juda. Matth. 2. 1. *Juda Confessio, Bethleem domus panis.* Confessio, & Eucharistia his nominibus adumbrantur: quæ qui coluerit, securus est, quod suo in corde puer Virginis oriatur. Oliva t. 2. Strom. hic.

Et peperit filium masculinum. Apoc. 12. 5. In uno quolibet spiritualiter nascitur Christus: Ecclesia autem parturit, fascisque involvit; donec Christus natus in nobis formetur: atque ita unusquisque Christi participatione Christus quodammodo efficiatur. S. Andreas Cæsar. l. 11. in Apoc.

An nescis, quia ex semine verbi Dei, quod seminatur, Christus nascitur in corde Auditorum: hoc enim dicit Apostolus, *donec formetur Christus in vobis.* Gal. 4. 19. S. Cyrill. Alex. l. 12. in Levit.

Vos Ecclesiæ Pastores, vos Episcopi, & Sacerdotes; audite, & intelligite: vobis Angelus loquitur, vobis hoc gaudium magnum evangelizat. Nuntiate ergo, quod audistis; predicatæ, quod vidistis; nolite celare, quod cognovistis. Toties enim Christus in stabulo oritur, toties ut parvulus in præsepi ponitur; quoties Virginis partum, & Christi Nativitatem, aliis nuntiatis. Euseb. Emis. in nocte Natalis D.

Utinam inveniamur & nos Bethleem Judæ, ut in nobis quoque dignetur nasci - nam domus panis, quod Bethleem sonat, ad præparationem fortasse videtur magnopere pertinere: quomodo enim ille paratus est, ut excipere tantum hospitem possit, qui dicit: quia non est in domo mea panis &c. S. Bernardus l. 6. in Vig. Nat. D.

In te est, utrum sis pater, an mater; an potius utrumque, pater, & mater. Potes Deum

gignere in corde tuo, & in corde alieno; & potes eum excipere à corde tuo, & ab ore alieno. Intellectu gignitur, consensu concipitur, affectu nascitur, effecta nutritur. Nostri voluntatem Dei; consensu ei; & concepisti. Amando parturias, operando nutrias. Richardus à S. Viçt. Annot. in Pf. 25.

Christus concipitur per affectum, nascitur per effectum, nutritur per profectum. Innocentius P. III. l. 3.

Dei Filius spiritualiter nascitur in mente; cum, post sanum consilium, post discussum sufficienter negotium, post invocatum divinum patrocinium; sanctum propositum, perducitur ad effectum: cum jam anima incipit agere, opere perficere; quod diu pertractavit in mente. S. Bonavent. 2. solenn. de Nat. pueri Jesu.

Miscellanea.

Ego quasi Agnus mansuetus. Jer. 17. 19. Clem. Alex. l. 1. Pædag. c. 5. Quoniam Scriptura pueros, & infantes, agnos vocat; Deum, qui est verbum, qui propter nos homo factus est, qui nobis in omnibus assimilari volebat; vocavit agnum Dei, Filium Dei, Infantem Patris. Cornelius hic.

Puer autem crescebat. Luc. 2. 40. Bene puer dicitur Christus: sicut enim puer cum matre, cum pueris, cum floribus, cum brachiis, libenter esse solet: sic puer Jesus delectatur in matris Ecclesiæ felicitate, in puerorum per innocentiam societate, in florum virtutum venustate, in brachiorum operum charitate. S. Bonavent. l. 4. D. infra Nat.

Non consolatur infantia Christi garrulos, non consolantur Christi lacrymæ cachinnantes, non consolantur panis ejus ambulantes in stolis; non consolantur præsepe, & stabulum, amantes primas cathedras in Synagogis. S. Bernardus l. 5. in Nat. D.

Quam felix, quam amabilis Nativitas tua puer Jesu; quæ Nativitatem omnium emendat, conditionem reformat, præjudicium solvit, chirographum demoratæ naturæ refeindit. Guarricus l. 3. de Nat. D.